

Rannikkojääkäripataljoonan Perinneyhdistys 20 vuotta

Upinniemi 22.11.2008

Ilkka Öhman

Tässä esityksessä olen käyttänyt lähdeaineistona puheenjohtajan luovuttamia toimintakertomuksia, pöytäkirjoja sekä vuosien saatossa taltioitua PERY:n kirjallista aineistoa. Olen saanut käyttööni myös Pauli Toikan 15-vuotistilaisuudessa pitämän esitelmän, jota olen lainannut hänen tekemänsä pohjatyon osalta.

Miksi perinneyhdistys?

Puolustusministeriön asiakirjalla 27.6.1988 esitettiin, että 1.1.1990 lukien Rannikkojääkäripataljoona siirretään Upinniemestä Dragsvikiin ja liitetään Uudenmaan Prikaatin kokoonpanoon Rannikkojääkärikouluna. Kyseisen esityksen puolustusministerinä hyväksyi Ole Norrback. Tässä sitä sitten oltiin.

Rannikkojääkärihän olivat kokeneet jo useitakin "kehitysvaiheita". Rannikkopataljoonasta 1952 v. 1960 itsenäiseksi Jääkäripataljoonaksi rannikon olosuhteiden erikoisjoukkoyksiköksi. Vajaa 15 vuotta pataljoona oli miesvahvuudeltaan suurehko joukko-osasto, mutta 1974 PE:ssa laadittiin maavoimien rauhan ajan uusi organisaatio. Tässä suunnitelmassa RannJP oli suunniteltu lakkauttavaksi. Aikaisempien komentajien Haaksalo, Valtanen, Lappalainen ja Rannikko toimenpitein saatiin kylmään lakkauttamissuunnitelmaan tehtyä muutos. Pataljoona jatkoi ja ryhtyi vuodesta 1979 kouluttamaan erityisesti rannikkojen erityisolosuhteisiin ryhmän – ja joukkueen johtajia. Rivirannikkojääkäreiden koulutuksesta pääosin luovuttiin.

Tämä vaihe oli rassaava ja haastava niin kouluttajille kuin testien kautta valituille varusmiehillekin. Koulutus oli taatusti kovaa, mutta se oli myös palkitsevaa. Pataljoonan sijainti pääkaupunkiseudun tuntumassa ja erikoisjoukon maine suodatti näin muodostettuun eliittijoukkoon koulutettavaksi varusmiesaineiston parhaimmiston.

Mainittu puolustusministeriön päätös kesällä 1988 oli kuin märkä rätti Upinniemelle vuosikymmenten aikana kerätylle erikoisosaamiselle ja etenkin tämän osaamisen taitavalle henkilökunnalle. Alkoi aktiivinen hakeutuminen muihin joukkoihin eikä halukkuutta siirtymiseen UudPr:iin ollut.

Siirto Dragsvikiin oli pataljoonassa palvelevien mielestä sama kuin sen lakkauttaminen. Olin muuten itse siirtynyt päätöksen aikoihin töihin PE:n järjestelyosastolle, joka suunnitteli ja kehitti organisaatioita sekä virkojen jakoa, jonka seurausta oli myös mainittu siirtopäätös. Olihan ev Lappalainen aikanaan saman osaston päällikkönä, entisten komentajien tuelle, voinut junaila RannJP:lle paremman tulevaisuuden. Yritin sitä minäkin. Laadin silloiselle osastopäällikölleni muistion, jossa perustelin siirron olevan ehdottomasti koulutuksen ja erikoishenkilöstön ammattitaidon puutteen vuoksi UudPR:ssa toimimaton. Tiedetään muistion tulos. Päätös oli tehty ja siihen piti enää laatia perustelut.

Edellä esitetyn perusteella kokoontui 56 pataljoonan silloista ja aikaisempaa henkilökuntaan kuuluvaa 12.11.1988 toimiupseerikerholle aiheena perustaa RannJP:n perinneyhdistys. Kokouksen suuri enemmistö 43 henkilöä kannatti perustamista. Aloitettiin uuden yhdistyksen muodostaminen. Ensimmäisen hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Risto Mikkonen, varapuheenjohtajaksi Ilkka Öhman ja jäseniksi Toivo Linna, Sakari Airakorpi, Markku Horte ja Harri Niskanen. Sihteeriksi valittiin Pekka Horila ja majaisännäksi Aimo Laaksonen.

Perinneyhdistyksen perustamisen aiheutti nähdäkseni syvä huoli rannikkojääkärihengen, toveruuden ja vuosien kunniakkaiden yhteisten kokemusten pyyhkiytymisestä pois, niin kuin niitä ei olisi koskaan ollutkaan. En tiedä, osasivatko siirrosta päättäneet henkilöt huomioida näitä seikkoja lainkaan.

Tähän tilanteeseen jouduttiin nähdäkseni suurelta osin velvollisuuden tunnosta säilyttää kunniakkaan erikoisjoukko-osaston niin perinteitä kuin yhteenkuuluvuuden tunnettakin. Laadittiin säännöt, joissa todetaan:

Yhdistyksen tarkoituksen on Rannikkojääkäripataljoonan toimintojen piiriin kuuluvien perinteiden ja historiallisten muistojen vaaliminen sekä jäsentensä keskeisenä yhdyssiteenä toimiminen. Tarkoituksenaan toteuttamiseksi yhdistys

- hankkii ja säilyttää rannikkojääkäriperinteeseen liittyvää aineistoa
- järjestää juhla-, kokous- ja esitelmätilaisuuksia
- julkaisee perinteisiin ja toimintaan liittyvää vuosijulkaisua
- toimintansa tukemiseksi yhdistys voi ottaa lahjoituksia ja testamentteja
- yhdistys voi omistaa toimintaansa varten irtainta ja kiinteää omaisuutta

Yhdistyksen jäseniksi voi hallitus hyväksyä viran- ja toimenhaltijat, jotka ovat palvelleet Rannikkojääkäripataljoonassa tai sen edeltäjä joukko-osastoissa sekä henkilön, joka toiminnallaan tukee yhdistyksen tarkoituksia.

Katsaus toimintaan

Nämä säännöt ohjeenaan PERY on toiminut 20 vuotta. Sääntöjä on matkan aikana hieman viilattu, mutta periaate, yhteys RannJP:hen on ollut tavalla tai toisella jäsenyyden perusteena.

Hyvin pian toiminta käynnistyi ja siinä mukailtiin RannJP:n totuttuja tapoja. Keskeisiä ovat olleet vuosipäivän 5.7. vietto ja purjehduskauden päättäjäiset, kuten tänään. Juhlan muotoja kuitenkin jouduttiin muuttamaan jo käytännön syistä. Ei voitu pitää paraatia, eikä totuttuja juhlavastaanottoja samoja muotoja säilyttäen kuten ennen. Näitä siis mukautettiin tilanteen kaltaiseksi. Teikarin kiven seppeleenlasku on varmaan perinteikkäin ja samalla ansaittu kunnianosoitus rannikkojääkäreiden edeltäjien Teikarin taistelijoille, joiden sotakokemusten seurausta oli ollut RannJP:n perustaminen. Pataljoonassa siirron myötä on PERY:n edustus ollut mukana myös samana päivänä juhlallisuuksissa UudPr:ssa.

Purjehduskauden päättäjäiset hakivat varsin pian uudet muodot. Tilaisuuksia on järjestetty ympäri Etelä-Suomea yleensä kuitenkin rannikon tai muuten vesistöjen tuntumassa (ml kylpylät). Nämä ovat olleet hauskoja yhteistilaisuuksia, joihin on saatettu osallistua jopa

koko perheen voimin. Purjehduskauden päättäjäiset on kauniilla tavalla muistanut merellisen joukko-osaston erityispiirteitä ja luonnon olojen merkitystä sotilaskoulutuksessa.

Liikunta ja hyvän kunnon ylläpito on ollut erikoismiesten tärkeä vaatimus. Uutena PERY:n toimintamuotona tuli jo alkuvuosina mukaan Jukolan viesti, johon lähes joka vuosi on osallistunut PERY:n joukkue, ei niinkään veren maku suussa kuin reippaassa rannikkojääkäri hengessä. Joukkue on usein erottunut erityispiirteillään jopa yli tuhannesta 7-miehisestä joukkueesta ja tullut aina kunniakkaasti maaliin.

Hyvin merkittävä tehtävä PERY:llä on ollut entisten rannikkojääkärien merkkipäivien muistamisessa. Olisihan ilman perinneyhdistystä moni ansiokas entisen pataljoonan työntekijä jäänyt tältä osin huomioimatta. Jo alkuvuosina PERY kunnostautuikin hankkimalla omat arvokkaat muistoesineensä kuten pöytästandardin ja eri tarkoituksia varten merikotka-aiheisia muistoesineitä. Voi vain arvailla sitä tyhjyyttä, mikä olisi kohdannut entisiä RannJP:läisiä ilman tätä toimintaa.

PERY on ollut saattamassa viimeisellä matkalla pois lopullisesti siirtyneitä entisiä rannikkojääkäreitä, muistaen heitä perinteisellä havuseppeleellä. Tulee ottaa huomioon, että omaisille tällä on suuri merkitys. Onhan aktiivinen työelämä RannJP:ssa aikanaan merkinnyt aina perheenkin mukana oloa, usein hyvinkin sitovalla tavalla.

Toiminta Ramsön majan tiimoilla on ollut koko ajan varsin aktiivista. Majaa voitaisiin hyvin pitääkin PERY:n päämajana. Sen ylläpidossa PERY:n aktiivit ovat tehneet suuren työn. Tätä voitaisiin luonnehtia jopa kulttuurin säilyttämiseksi. Onhan maja rakennettu aikanaan Degerthin suvun vanhan riihen hirsistä entisen komentajan Magnus Haaksalon johdolla ja pataljoonan henkilöstön voimin.

Kun pataljoonan siirron jälkeen ei enää voitu tukeutua pv:n mahdollisuuksiin huoltaa majaa, on PERY:n tehnyt mittavan työn sen kehittämisessä ja ylläpidossa. Mainittakoon vain katto- ja saunaremontit, kaasujärjestelmä, ulkokuone yms. sekä veneen hankkiminen ja ylläpito. Maja onkin ollut hyvin keskeinen osa PERY:n näkyvää panostusta entisille ajoille. Tässä voidaankin miettiä, mitä olisi menetetty, mikäli yhdistystä ei olisi perustettu tai jos maja olisi kulkeutunut toisille omistajille.

Majaa on keväisin huollettu yhteisillä talkoilla ja juhannusperinne majalla on jatkunut kuten silloin ennen, mutta tähän tilaisuuteen on kyllä vuotuinen osallistujajoukko jäänyt melko pieneksi. Syynä tähän lienee melko monella omat kesänviettopaikat omien sukulaistensa seurassa. Kaiken kaikkiaan maja on saatu pidettyä mainiossa kunnossa eikä vähiten hyvin aktiivisen pienen kantajoukon voimien, joka aktiiviset majaisännät ovat johtaneet.

Miten tästä eteenpäin

Edellä olen kuvannut PERY:n perusteita ja toimintoja. Miten tästä jatketaan? Yhdistys on 20-vuotias, ei siis mitenkään vanha. Aktiivisen toiminnan pyörittävät yhdistyksen jäsenet. Heidän määränsä on alkuinnostuksesta tasaantunut noin 100 jäsenmaksunsa suorittaneeseen.

Jäsenyyssehtojakin on tarkistettu siten, että sanamuoto **”yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi”** on muutettu muotoon **”yhdistyksen jäseniksi hallitus voi hyväksyä viran tai toimenhaltijat, jotka ovat palvelleet Rannikkojäkäripataljoonassa tai sen edeltäjä joukko-osastoissa sekä henkilön, joka toiminnallaan tukee yhdistyksen tarkoitusperiä”**. Tämä on lisännyt potentiaalisten jäsenten määrää. Saa nähdä mihin asti jäsenmäärä kantaa.

Kahden vuosikymmenen aikana yhdistys on toiminut hyvin periaatteittensa ja rannikkojäkäri perinteitten mukaan. Voimme olla kiitollisia niistä monista hienoista yhteisistä tilaisuuksista (kuten tämäkin), joita PERY on meille antanut. Toivomme kaikki, että sama aktiivinen toiminta jatkuu. Mutta toisaalta onko yhdistys kulkemassa vain samaa uraa sittenkin pienen joukon vetämänä. Miten saada joukkoon lisää ”virtaa” ja uusia voimia. Perustellusti voidaan myöntää, että perinneyhdistyksen tärkein tehtävä on sen sääntöjen mukainen RannJP:n perinteiden, henkilöiden yhdyssiteenä toimiminen ja sen se on tehnyt pienillä resursseilla mainiosti.

Kuinka kauan PERY voi jatkaa. Jäseniä on nukkunut pois ja heidän myötään on kadonnut myös osa perinnettä. Tämä kehitys on vain vääjäämätön tosiasia. Joskus hamassa tulevaisuudessa tätäkin tulee pohtia, mutta läheskään vielä se aika ei ole käsillä. Perinteet velvoittavat ja niistä kuten yhteisistä muistoista ammennetaan vielä paljon tästäkin eteenpäin. Kysymme kuin kauan perinneyhdistys voi jatkaa, viimeiseen rannikkojäkäriin saakkako? Tietäneekö sitä kukaan? Voin mainita esimerkkinä, että Kaaderilaulajat menee esiintymään JP 27:n perinneyhdistyksen vuosijuhlaan tulevana talvisodan alkamispäivänä ja jääkärihän aloittivat tosi toiminnan Suomessa 90 vuotta sitten, joten siinä on ainakin yksi malli.

Hyvät kuulijat onnittelen 20-vuotiasta RannJP:n perinneyhdistystä ja toivotan sille myötäisiä tuulia. Kerran rannikkojäkäri, aina rannikkojäkäri.